

Hrdinství Čechoslováků v bitvě u Sokolova

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST

Zakladatel profesor Ing. Břetislav Chvála, doktor technických věd (DrSc.)

MĚSÍČNÍK SLOVANSKÉHO VÝBORU ČR

ROČNÍK XXVI

ČÍSLO 272, ÚNOR 2023

CENA 10 Kč

Nesmíme zklamat

Vojáci čs. zahraniční armády bojovali za osvobození porobené vlasti téměř na všech frontách druhé světové války.

Koncem ledna 1943, po ročním formování a výcviku v podurském Buzuluku, odcestoval na sovětsko-německé bojiště I. čs. samostatný polní prapor v Sovětském svazu. Vlaková souprava (ešalon) s Čechoslováky sledovala trasu Kujbyšev, Penza, Olšansk, Rjažsk, Mičurinsk, Grjazy, Voronež a Valujki. Odtud pokračovali po vlastní ose vzhledem k nepříteli důkladně prováděné taktice tzv. spálené země. V Ostrogožsku byl čs. prapor přehlédnut velitelem Voronežského frontu generálem plukovníkem F. I. Golikovem v jehož rámci měl působit. Golikovův štáb nás chtěl nasadit proti zdecimovaným Maďarům, kteří spolu s Itálií a Rumunem vyslali mocné kontingenty do hitlerovského „křižáckého“ tažení roku 1942 kvůli „ochraně civilizované Evropy“ před „židobolševismem“ a „asiatskými hordami“. Velitel čs. jednotky plukovník Ludvík Svoboda ale trval na tom, že máme nevyřízené účty především s Němci...

Již předtím, kdy ešalon projížděl osvobozeným územím a tím spíše teď mohli naši vojáci spatřit, jak se chovali němečtí dobytci. Viděli ruiny zničených a vypálených vesnic a měst, zvěsky povražděné civilní obyvatelstvo... Přesun byl vzhledem k nebezpečí vzdušného průzkumu a náletům Luftwaffe prováděn v noci.

Dne 1. března 1943 došel čs. prapor do Charkova. Tady měla nastat chvíle odpočinku a zotavení ze strádání během desetidenního pochodu, při němž jeho příslušníci překonali ve sněhu, mrazu a vánicích vzdálenost zhruba 350 kilometrů.

Následně se měl ve svazku sovětské 40. armády zúčastnit rozvíjení nástupu. Náhlé zhoršení operační situace vyžadovalo však okamžitou změnu. Německé velení k jižnímu úseku východní fronty soustředilo čerstvé posily ze západní Evropy, okolo nichž vytvořilo silné úderné uskupení. S ním 18. 2. 1943 zahájilo záměr zničit sovětskou vojska, směřující už k dolnímu toku Dněpru (!) a opětně dobýt Charkov. Chtělo si tím zajistit co nejlepší pozici pro chy-

stanou letní ofenzívu a v maximální možné míře odčinit katastrofální stalingradskou porážku. Ještě dříve než obleva a bláto znemožní jakýkoliv pohyb.

V souladu s prováděnými opatřeními dostal čs. prapor rozkaz zaujmout v sestavě 25. gardové střelecké divize čáru obrany na levém břehu řeky Mža mezi osadami Timčenkovo – Artuchovka, přibližně třicet kilometrů jižně od Charkova. Během odpoledních hodin 3. března dorazili Čechoslováci do určeného prostoru a začali okamžitě budovat souvislý zákopový systém. Stalo se tak díky statečnosti bojovníků 78. gardového střeleckého pluku, kteří v osadě Taranovka na sebe vážali protivníka. Získávali tím cenný čas pro nás k vybudování odolného protitankového rajónu. Do něho plukovník Svoboda zahrnul též vesnici Sokolovo před zamrzlou Mží, nepředstavující proto žádnou zábranu německým tankům. Hájení tohoto obranného uzlu svěřil 1. rotné nadporučík Otakara Jaroše, doplněné dalšími praporními posilovacími prostředky.

(Pokračování na s. 7)

Českoslovenští vojáci se brání útoku Němců u sokolovského chrámu
Kresba: Gustav Krum

30 let České republiky. Není co slavit!

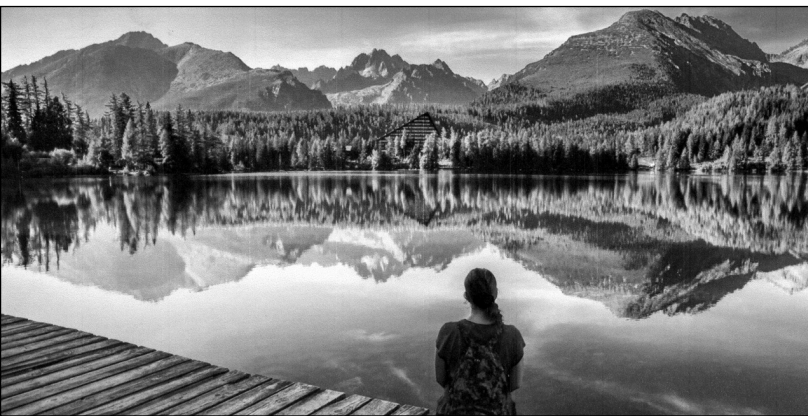
Před třiceti lety jsme slavili... slavili? Nebylo co slavit. Spíš černý prapor měl vlát nad Hradem, kde tehdy nebylo pána. Nevlál. Ani ta prezidentská standarda. Byl dovršen proces, který v létě u brněnské vily Tugendhat dohodli krytí listím stromu a vzdálení od všech ostatních Václav Klaus a Vladimír Mečiar, tehdejší premiérové obou částí republiky. Už tehdy měl zvonit umíráček.

Před rokem 1989 chytří mužové a masy doma i v zákopech obou národností toužili po osamostatnění od Rakousko-Uherska. Neměli to snadné. Ti i ti. A přece společným úsilím a vůbec nekoordinovaným se dobrali ke společnému cíli – Češi a Slováci ve svorné jednotě, i když Martinská deklarace má dva dny zpoždění oproti tomu, co bylo podepsáno v Praze a stvrzeno 28. října Švehlou, Stříbrným, Soukupem, Rašínem a Slovákem Vavro Šrobárem a vlastně už v emigraci existovalo, protože mělo svou mezinárodně uznanou vládu vzniklou 14. října 1918 a představovanou Masarykem, Štefánikem a Benešem.

Pak přišlo dvacetileté období demokratické republiky, byť třeba s výhradami pokud jde o skutečnou demokracii, a pomáhání Slovensku překonat důsledky období „tisícročnéj včely“. Henleinovská

likvidace republiky pod znamením hákového kříže a nacionalismus především tisovských špiček republiku rozdělily. Slovenské národní povstání však vzniklo v jednotě obou národů a pod českoslo-

venským jako „samet“ vítězů. Znovu se rozhořely vaty nacionalismu podporované oběma skupinami vůdců. Úmyslně se nenašlo jiné řešení než rozdělení republiky. Prý jinak by události vzaly balkánský spád.

Ilustrační foto: Strbské pleso ve Vysokých Tatrách

Zdroj: internet

venskými prapory. Republika mohla žít a v ní i svobodné národy. Nejen Češi a Slováci. Ovšem bez těch, co Československo rozbili. Republika tedy mohla prosperovat. Pokud jde o Slovensko, za pomoci české strany se vzpíralo a vzpíralo!

Listopad však probudil nový nacionalismus a zároveň pokus o českou dominanci. To nebylo ke cti novým vůdcům. Šlo o moc a každá strana tedy i ti, co se listopadem dostali k vládě, se pokoušeli urvat co nejvíce. Havlovská „pravda a láska“ byl jen trik, stej-

Byla to lež, ale lidé se začali bát. Když potom vzplály ohně na slovenských horách, zdálo se, že celý slovenský národ je za svůj nový národní „štát“. Nebylo to tak. Pozdější průzkumy ukázaly, pokud by bylo uskutečněno referendum o rozdělení republiky, že česká část společnosti by převážnou většinou byla proti, ale i větší část té slovenské, i když více nacionalismem zasažené.

„Do Evropy“ jsme tedy šli každý zvlášť. Byla to velká ztráta pro oba naše národy. Hraniční přechody však stvrdily dohodu z brněn-

ské vily Tugendhat. Najednou jsme si začali být daleko a nešlo jenom o razítka v pasech, jež jsme museli ukazovat u nově narychlo vybudovaných „akcí“ „akcí“, kde tentokrát nešlo jen o stanoviště daňových kontrol.

Vzdálili jsme se od sebe. Ve všem. Také propaganda udělala své. Přestali jsme se dozvídat, jak žijí naši slovenští sousedé a začali jsme být více informováni o Němcích a životě v USA. Umělé odstřížení sice zdánlivě zmizelo přijetím obou států do Evropské unie a NATO, ale spěch slovenských vůdců jim přinesl euro, ač na jeho přijetí nebyla země vůbec připravena.

Dva lidé sedící pod stromem v brněnské vile Tugendhat podepsali 26. srpna 1992 ortel republiky. Pošlapali výsledky práce Ma-

saryka, Štefánika, Beneše, Osuského či Kramáře, Švehly, Rašína, Soukupa, Hodži nebo Šrobára. Těch, kteří zahynuli v boji proti nacistům za republiku, těch Balačů, Urxů, Morávků, Osuhů, Jarošů, Nálepků, Krejčích, Uhrů, Lužů, Žiaků, Fučíků, Viestů, Kudeříkových, Lindnerových, Jesenských... Pro dobro obou částí republiky? Nikoli. Pro své cíle a cíle politické a hospodářské skupiny, která je postavila do svého čela. Vytvořili tak novou bariéru kulturního a společenského rozvoje obou zemí. A tak jsme se stali slabší, svým vlivem (vliv nelze zaměňovat za servilnost), svou ekonomickou mocí.

Proto nemyslím, že je příležitost něco slavit.

JAROSLAV KOJZAR,
iportal24.cz

Pád slovenské vlády

Nedůvěru vládě premiéra Eduarda Hegera (Obyčejní lidé a nezávislé osobnosti OL a NO) vyjádřil loni 15. prosince slovenský parlament. Pro její pád zdvihlo ruku 78 poslanců ve 150 členném sněmu. Prezidentka Slovenské republiky Zuzana Čaputová hned druhý den vládu odvolala. Kabinet však bude dále působit v demisi s omezenými pravomocemi až do před-

časných parlamentních voleb a do jmenování nové vlády. Čaputová přitom zdůraznila, že tento kabinet již tedy nemá potřebné kompetence a je pouze vládou dočasnou. Zároveň vyzvala Hegera a další politiky, aby udělali nutné kroky proto, aby nejpозději do konce letošního ledna učinili rozhodnutí k zajištění předčasných parlamentních voleb.

Bělorusko – spojenec a partner Ruska

Na pracovní návštěvu Běloruska loni 19. prosince do Minsku přiletěl ruský prezident Vladimir Putin.

Na letišti jej přivítal běloruský prezident Alexandr Lukašenko,

s nímž poté šéf Kremlu zamířil na jednání do běloruské prezidentské rezidence, tzv. Paláce nezávislosti. Lukašenko na tiskové konferenci prohlásil, že Bělorusko uvedlo do bojového pohotovostního režimu

raketové systémy S-400 a Iskander. Putinovi poděkoval za dodávku komplexu Iskander. „Hlavně je to komplex Iskander, který jste nám slíbili a také dodali,“ řekl dle RIA Novosti. Sdělil také, že ze sovětských časů v Bělorusku zůstala letadla schopná nést „specifickou municí“ a že za účasti Ruska se pro ně nyní připravují piloti.

Putin označil za „nesmysl“ spekulace, že se Rusko chystá Bělorusko „pohltnout“. „Jsou to pokusy našich nepřátel zpomalit náš integrační proces,“ řekl. Uvedl, že se Moskva a Minsk dohodly na vytvoření „jednotného obranného prostoru“ a na společném vývoji nové vojenské techniky. Dle Putina se „vzájemný obchod v roce 2021 zvýšil o třetinu a dosáhl 38 miliard dolarů, za deset měsíců se pak navýšil ještě o 10 procent a ke konci roku má být na rekordních

40 miliardách“. Jak napsala před setkáním agentura Belta, země společně řeší nezbytné nahrazování chybějícího importu ze zahraničí v důsledku západních protiválečných sankcí. Důležitým bodem je také energetická spolupráce. Putin v Minsku ujistil, že „Rusko je připraveno pokračovat v projektu výstavby Běloruské jaderné elektrárny“, byť „je to pro něj projekt ztrátový“. Mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov v Minsku čelil do-

tazu novinářů, zda se Moskva chystá zatáhnout Bělorusko do přímé účasti ve válce na Ukrajině.

„Je třeba brát to jako absolutně hloupé výmysly. Bělorusko je pro Rusko spojencem a partnerem číslo jedna, máme s ním nejpokročilejší integraci, proto nikdo nikoho nenutí. Všichni činí kroky, které nejlépe odpovídají za a) zájmům našich národů a za b) zájmům našeho svazového státu,“ odpověděl. (BBC)

Ilustrační foto: Ať na polích Ruska a Ukrajiny s létem zazáří s mírem místo explozí jen žluté hlavy krásných slunečnic. Zdroj – internet

„Krvavý“ Zelenskyj

Německý publicista Junge Welt Arnold Schölzel uvedl, že Zelenskyj je další „krvavou postavou“ v rukou americké vlády, jejímž cílem je rozdělit východní Evropu. „Zelenskyj pokračuje v politice, kterou nacionalisté provádějí od

roku 2014 – projevuje pohrdání ruskojazyčným obyvatelstvem Ukrajiny a zároveň dělostřelecky ostřeluje obytné oblasti na Donbasu,“ uvádí se v jeho článku. Německý novinář také obvinil Zelenského, že je tím, kdo vytvořil

všechny podmínky pro konflikt na Ukrajině. Sabotoval mírové rozhovory, v únoru pohrozil jadernou bombou a jako poděkování dostal od amerických daňových poplatníků 40 miliard dolarů ve formě vojenské pomoci.

Chystali svržení německé vlády

Spolková republika Německo (SRN) zažila loni 7. prosince velkou celostátní razii! V policejních klepetech uvízlo čtvrt stovky lidí, podezřelých z terorismu.

Většinou členů krajně pravicové party Říšští občané. Vyšetřovatelé jim připisují, že připravovali svržení vlády SRN a udržování těsných styků s policií, ozbrojenými složkami a justicí. Podle mluvčí

spolkové generální prokuratury Říšští občané neuznávají legitimitu vzniku SRN. Falešně tvrdí, že je pouze administrativním výtvorem, který okupují západní mocnosti a že stále platí hranice Německa z roku 1937.

Spolková ministryně vnitra Nancy Falserová uvedla, že spiklenci se chystali k ozbrojenému útoku na ústavní orgány. Nejvyšší prokurátor doplnil, že od listopadu

2021 se zaměřovali na svržení politického systému v SRN, přičemž jim k tomu mělo napomoci násilí i vraždění.

Vůdčí hlavou ustavené spiklenecké rady dominoval „říšský kancléř“ princ Jindřich XIII. z rodu Reussů (71 let) z Frankfurtu nad Mohanem. A po jeho boku Birgit Malsacková-Winklemannová (58), dřívější poslankyně Spolkového sněmu.

Admirál Gorškov na stráži

Ruský prezident Vladimir Putin přijal účast při spuštění na vodu fregaty Admirál Gorškov.

Dle vojenských odborníků tím dal Západu jasně najevo, že eskalace napětí na Ukrajině je nepřijatelná, a že ruská armáda a námořnictvo jsou připraveny odrazit jakýkoli úder NATO nejen na zemi, ale i z moře. Tato loď je pro Západ odstrašujícím prostředkem, může nést rakety Kalibr i Cirkon. „Cirkon je první a jediná hypersonická raketa na světě,“ vysvětlil vojenský expert Anatolij Matvijčuk. „Řeknu to Bidenovými slovy: „Tato zbraň se neliší (od jiných zbraní), jen ji nelze sestřelit,“

a dodal, „dosah Cirkonu umožňuje kontrolovat Černé a dokonce i Baltské moře.“ Dle něj se jedná o nejradikálnější odstranění NATO ze strany Ruska. „Vyplutí takové fregaty na moře je potvrzením toho, že jsme velkou námořní mocností,“ zakončil Matvijčuk. Jedná se o odpověď Západu, který si nepřije mír, nadále zvyšuje tlak na Rusko a do boje posílá nové a nové zbraně. Pro diplomacii není prostor, a tak je Rusko nuceno zvýšit svou vojenskou obranu. Poté, co Západ ukázal, že se mu nedá věřit, kdy dohody a smlouvy jsou pro něj pouze cár papíru, se zdá, že Rusko přešlo na nový formát ko-

munikace. Další nové lodě ve službách námořnictva. Raketová loď Grad začala sloužit v Baltijsku, minolovka Anatolij Šlemov ve Vladivostoku. V Severodvinsku byly spuštěny na vodu ponorky s jaderným pohonem „Imperátor Alexandr III“ a „Generalissimus Suvorov“. Jedná se o raketové nosiče třídy Borej-A. Nesou mezikontinentální balistické rakety Bulava, které dle Putina „znatelně zvyšují možnosti ruských jaderných námořních sil“. Prezident slíbil, že v nadcházejících letech budou postaveny další čtyři takové ponorky, které „zajistí bezpečnost Ruska na další desetiletí“. mhav

Putin: „To jsem od kancléřky nečekal“

Na mušku si vzal loňského prosince ruský prezident Vladimir Putin SRN a Francii kvůli výroky spolkové exkancléřky Angely Merkelové o Minských smlouvách. Obě země byly ručiteli smluv.

Merkelová řekla v rozhovoru s týdeníkem Die Zeit, že „dohody byly pokusem poskytnout Ukrajině čas“, a dát jí tak příležitost zlepšit svoji obranu. Oficiálním

cílem smluv bylo přitom ukončení války na Donbase a vyřešení konfliktu, který tam vypukl v roce 2014 mezi Ukrajinou a tamními povstalcí.

Putin označil výroky Merkelové za zklamání. „To jsem od bývalé spolkové kancléřky nečekal. Ukázalo se, že všechny ty Minské dohody se nikdo nechystal plnit. Smyslem bylo pouze napumpovat Ukrajinu zbraněmi a připravit ji na

bojové operace,“ řekl dle webu Strna.ua a dále uvedl: „Možná jsme s tím měli začít dřív.“

Dle něj slova Merkelové zpochybňují možnost jakékoli důvěry k Západu.

„Ta je téměř na nule, ale po takových prohlášeních vyvstává otázka: Jak můžeme vyjednávat? A je možné s někým vyjednávat? A kde jsou záruky? To je samozřejmě otázka,“ řekl. „Nutí nás to se zamyslet, s kým máme tu čest.“ (ČTK)

Argentinci mistry světa

V loňském prosincovém finále o titul fotbalového mistra světa v Kataru zvítězili reprezentanti Argentiny nad hráči Francie až v penaltovém rozstřelu 4:3.

Jinak zápas i po prodloužení skončil remízou 3:3. Byla to vskutku dramatická bitva na stadionu a skvělá podívaná pro milovníky kopané na celém světě. Za Argentine vstřelil dva góly Lio-

hráčem byl vyhlášen L. Messi, nejlepším brankářem Emiliano Martinez (Argentina) a nejlepším mladým hráčem Enzo Fernandez (Argentina). Nejvíce startů na mistrovstvích světa v kopané mají Messi (26), Matthäus (Německo) 24. V historické tabulce střelců mistrovství světa dominují Klose (Německo) 16 gólů, Ronaldo (Brazílie) 15, Gerd Müller (Ně-

Rodina Lionela Messiho. Manželka Antonela a jeho tři malí fotbaloví mušketýři – synové Ciko, Mateo a Thiago. Zdroj: Bunlar Kasmar

nel Messi a jeden dal di María, za Francouze vsílil tři branky Kylian Mbappé. Obě mužstva se předtím střetla o postup ve skupině s bezgólovým výsledkem. V utkání o 3. místo bronzovou medaili získali Chorvati, kteří porazili Maroko 2:1. Jejich střelci jsou Joško Gvardiol a Mislav Oršić, za Maroko skóroval Ašraf Daú. V historii mistrovství světa v kopané je Maroko první zemí afrického kontinentu, která se probojovala pěkným výkonem až do semifinále! Jeho hráči nazývaní Lvi z Atlasu, zanechali v Kataru skvělý dojem.

Nejlepšími střelci mistrovství se stali K. Mbappé s osmi góly, Messi 7, Alvarez (Argentina) a Giroud (Francie) po 6 gólech! Nejlepším

mecko) 14. O počtu vydobytých titulů v historii světových šampionátů statistika vypovídá: Brazílie 5, Itálie a Německo po 4, Argentina 3, Uruguay a Francie po 2, Anglie a Španělsko po 1.

Velkolepé je také zjištění, že mistrovství světa v Kataru překonalo historický rekord v počtu vstřelených branek na jednom šampionátu. Diváci během 64 zápasů viděli 172 gólů, což je o jeden více než na turnajích v letech 1998 ve Francii a 2014 v Brazílii. Fotbaloví mistři světa Argentinci dostanou od Mezinárodní federace FIFA bonus ve výši 42 milionů dolarů (960 milionů korun), poražení Francouzi ve finále 30 milionů dolarů (685 milionů korun). (jel)

Blíží se 120. výročí narození Julia Fučíka

V lednu 2021 dosáhla Společnost Julia Fučíka (SJF) třiceti let svého trvání. Původně byla založena jako Klub Odkaz Julia Fučíka. Dnes má statut zapsaného spolku. Členové společnosti loni první prosincovou sobotu bilancovali svou činnost za uplynulé tři roky, kdy se kvůli covidovým opatřením nemohla konat jejich výroční setkání. Hlavní událostí, která stojí před nimi, je příprava důstojného připomenutí 120. výročí narození národního hrdiny Julia Fučíka (1903 – 1943).

Předseda Společnosti J. Fučíka Jan Jelínek v úvodu zasedání, na které přijeli i mimopražští příznivci (z Plzně a Otrokovic), připomněl významné členy a spolupracovníky, kteří v uplynulých obdobích opustili jejich řady. Například je to německý novinář Klaus Haupt z Berlína, jenž byl přítelem socialistického Československa a velkým znalcem nejen Fučíka, ale také „zuřivého reportéra“ Egona Erwina Kische. Dále čestný předseda SJF, publicista, scenárista a spisovatel Zdeněk Mahler, obhájce Fučíkovy života a díla a jeho občanské cti, jenž brilantně promluvil na slavnostním znovuvztyčení Fučíkovy sochy v roce 2013 na pražských Olšanských hřbitovech. V loňském roce zemřeli novinář a spoluzakladatel společnosti, její místopředseda Zdeněk Hoření a novinářka a pedagožka, členka výboru Jana Vacková. Na konci listopadu přišla smutná zpráva o úmrtí novináře a spisovatele literatury faktu Zdeňka Hrabici.

Roky jubileí

Výročnímu jednání fučíkovců předcházelo vydání dvojčísla 54-55 občasníku zvaného Kurýr – s typickým Švabinského profilem Julia Fučíka. Kurýr je zrcadlem činnosti této společnosti a komunikačním prostředkem mezi členy a příznivci. V úvodu aktuálně vydaného občasníku byla připomenuta kulatá výročí spjatá především s aktivní činností novináře, spisovatele a protifašistického bojovníka Fučíka, jež připadla na uplynulé „covidové“ roky: jednou z nejvýznamnějších kulturně politických událostí roku 2020 bylo 100. výročí založení Rudého práva, jehož redaktorem a autorem stovek publicistických článků, reportáží, recenzí a glos byl právě Fučík – novin cenzurovaných a zakazovaných v první a druhé republice a ilegálních v dobách protektorátu. Fučík do Rudého práva psal od roku 1925 a v letech 1936 – 1937 zastával funkci zástupce hlavního redaktora.

Rokem významných jubileí byl i rok 2021, kdy fučíkovská společnost zaznamenala 30 let svého tr-

Socha Julia Fučíka od akademického sochaře Miloslava Šonky stojící od února 2013 na pražských Olšanech
FOTO – Monika Hoření

vání. V tomto roce volgogradský Klub mezinárodního přátelství Julia Fučíka oslavil své 60. výročí a čestný předseda SJF, básník národní umělec Miroslav Florian by dovršil devadesátku. Nelze přejít ani 100. výročí založení Komunistické strany Československa v roce 2021, jejímž předním členem Fučík byl.

Jelínek předestřel bohatý výčet aktivit fučíkovců. Jejich širší překvapí právě u vědomí toho, že spolek „nemá na různých ustláno“ a je založen na dobrovolnosti. Nechybí každoroční pokládání květin v pražské Duškově ulici č. 20 na Fučíkově rodném domě, u jeho sochy na Olšanských hřbitovech a tamtéž na hrobě Fučíkovy manželky Gusty, vždy při životních výročí.

Čtenelé odkazu Julia Fučíka v plzeňské pobočce pravidelně pokládají květiny na tamní hrob Fučíkových rodičů a jeho sestry Věry. „Velký dík Plzeňanům, že dbají o uchování památky na Fučíkovu rodinu,“ ocenil jejich práci. Společnost se účastní i dalších aktivit antifašistů a obhájců historické pravdy o druhé světové válce, například za obnovu a zachování památníku bojovníků Pražského povstání na pražském Barrandově, který je v žalostném stavu. SJF se také postavila za zachování sochy osvoboditele Prahy a mnoha částí

Československa od fašismu a nacismu maršála I. S. Koněva.

Návrat Fučíkovy sochy na veřejné prostranství v hlavním městě se uskutečnil v únoru 2013 při příležitosti 110. výročí narození tohoto antifašisty, novináře a spisovatele, jehož **Lidé, bděte!** je celosvětově uznávaným protiválečným heslem. Ještě předtím, než socha „vyšla“ z depozitáře a vrátila se „pod pražské nebe“, musela společnost zorganizovat velkou mezinárodní petiční akci, jež s podporou širokých vrstev domácích antifašistů dotlačila pražské politiky k jejímu umístění aspoň v čestné části významných pražských hřbitovů.

V přehledu činnosti též zaznělo, že výbor společnosti požádal (neúspěšně) ředitele Národního muzea, aby byla navracena do tamního Pantheonu Fučíkova busta, jež byla v rámci rekonstrukce této národní pamětové instituce z Pantheonu odklizená. „Rozhodnutí o tom, kdo do Pantheonu patří, má být věcí národa a má vzejít ze svobodného veřejného projednání,“ uvedli tehdy členové výboru v dopise řediteli muzea.

Mezinárodní kontakty

SJF, ačkoli pracuje bez jakýchkoli dotací a všichni její aktivisté nezištně, má čilé mezinárodní kontakty. Jak již bylo uvedeno, v ruském Volgogradu pracuje Klub in-

ternacionální družby, nesoucí jméno Julia Fučíka. Velkým znalcem Fučíkovým ve Velké Británii je člen Královské akademie věd a umění, historik, spisovatel a scenárista John Callow, který ve své vlasti Fučíka a jeho dílo popularizuje a je v úzkém kontaktu se členy výboru SJF. Callow, jenž je také levicovým odborářem a členem společnosti pečující o londýnský hrob Karla Marxe, byl již jedenkrát hostem pražské výroční schůze SJF a na akcích při příležitosti 120. výročí narození Fučíka bude hlavním zahraničním hostem.

V září 2019 přivítala SJF dva čínské fučíkology Jiana Pinga a Huan Jian. Členové výboru s nimi putovali po místech spojených s Fučíkem, a těmi jsou nejen rodná Praha, dům, kde byl dopaden gestapem, či Památník Pečkárna. Odjeli společně též do obce Chotiměř v západních Čechách, kde Fučík bydlel do svého odchodu do ilegality a napsal Boženu Němcovou bojující. Čínští fučíkologové zavítali i do Plzně, kde navštívili dům, v němž Fučík bydlel jako chlapec s rodiči. A navštívili Archiv Národního muzea, kde zhlédli originály dopisů zasílaných Fučíkem z věznice před popravou a originál Reportáže, psané na oprátce.

Čestnou členkou SJF se stala Clara Ribeirová z Portugalska. „Jako Portugalka jsem vždy obdivovala osobnost tohoto novináře, který nepodlehł zoufalství, i když hleděl do tváře smrti,“ napsala výboru společnosti a připomněla téměř 40letou Salazarovu fašistickou diktaturu ve své vlasti, podporovanou tzv. západními demokraciemi. „Hanba těm, kteří se pokoušejí Fučíka očerňovat nebo přimět lidi, aby zapomněli, že byl komunistou,“ uvedla ve svém dopise zaslaném do České republiky.

Vrátí se Fučík do Vsetína?

Předseda Jan Jelínek ve zprávě o činnosti SJF poukázal i na akce, které se ne zcela vydařily. Od srpna 2020 měla probíhat v Národním památníku na Vítkově v Praze, jenž je součástí Národního muzea, výstava ReporTvář Julia Fučíka. Nakonec její trvání koronavirus významně zkrátil. Ze strany autorů výstavy byl projevem zájem o zapůjčení busty Julia Fučíka – busta, jež kdysi zdobila Fučíkův rodný dům, která se nachází ve vlastnictví SJF. „Z toho sešlo, neboť nebyly muzeem vyslyšeny podmínky, za kterých bychom byli ochotni bustu zapůjčit,“ objasnil Jelínek

s tím, že koncepce výstavy byla poznamenána zásahem Ústavu pro studium totalitních režimů.

Ve Vsetíně se prozatím nepodařilo udržet ve veřejném prostoru před budovou tamního okresního výboru KSČM sochu Julia Fučíka v nadživotní velikosti, která v předlistopadovém období stávala v jiné části tohoto města a byla po listopadovou mocí odstraněna. Zásluhou vsetínských komunistů byla socha znovu instalována před tamním sekretariátem komunistické strany, což vyvolalo agresivní reakci místních mocipánů na čele s lidovci, a socha byla 2. května 2022 odstraněna. Podle poslední informace předsedy OV Romana Ramacha zamítl zlínský krajský úřad námitky městského úřadu o nepřipustnosti sochy a čeká se na nové rozhodnutí. Vráť se tedy Fučík do Vsetína?

Na víno s Fučíkem

Činnost SJF jako inspirativní označila předsedkyně Komise mládeže ÚV KSČM Petra Prokšánová. Připomněla sympatickou únorovou akci, kterou připravili mladí – Na víno s Fučíkem. Na ní se sešly skoro čtyři desítky účastníků, přičemž někteří z nich, podle svého zájmu, četli veřejně z Fučíkovy díla či tvorby jiných umělců, které Fučíkův odkaz oslovil.

Společnost ve spolupráci s Institutem české levice, z. ú., a dalšími plánuje na druhou polovinu února 2023 ke kulatému Fučíkovu jubileu veřejné shromáždění u jeho sochy v Praze. Jak uvedl v diskusi ředitel Institutu Josef Skála, mohla by se konat také panelová diskuse, resp. seminář odborníků. „Tím spíše, podaří-li se zajistit účast zahraničního hosta, který může obohatit naše poznání,“ uvedl. „Co kdo ví o Juliu Fučíkovi v generaci do 40 – 45 let?... U nás je móda Fučíka ostouzet. Přitom jeho příběh je krystalicky čistý, těžko mu může někdo přisovat, co se našim jménem stát nemělo po roce 1948. Je proto před námi velký úkol tento příběh zpřístupnit a zpřítomnit naší generaci,“ dodal. Pro nastolení témat, která nejsou jen minulostí, plédoval i Stanislav Zeman. „Fučík zanechal velké dědictví i v české divadelní kritice. Využijme například toho, a nejen příští rok“ vyzval.

Dalšími hosty výročního jednání SJF byli místopředseda ČSBS Emil Kulfánek či předseda Vseslovanského výboru Zdeněk Opatřil. V průběhu byl zvolen nový výbor společnosti. (mh)

Kulatý stůl konaný k Juliu Fučíkovi 22. února 2014. Německý novinář Klaus Haupt (vlevo) a britský historik John Callow.
FOTO – Monika Hoření

Nejvyspělejší zbraně má Rusko

Rusko je v případě potřeby připraveno bránit své zájmy všemi dostupnými prostředky, prohlásil loni v prosinci dle agentury TASS ruský prezident Vladimir Putin na jednání rady pro lidská práva.

Varoval, že narůstá hrozba jaderného konfliktu, ale Rusko má k dispozici vyspělejší a modernější zbraně než jakákoli jiná jaderná

mocnost. Tvrdil, že Rusko nemělo jinou možnost než se uchýlit k vojenské intervenci poté, co prozápadní Ukrajinci sami v roce 2014 zahájili „válku“ a začali utlačovat obyvatele Donbasu. Prohlásil, že polští nacionalisté sní o záboru západní Ukrajiny a jediným garantem její celistvosti a suverenity může být Rusko. V ruských bojových jednotkách se dle něj nyní

nachází „pouze 77 tisíc z celkových 300 tisíc mobilizovaných“, uvedl TASS.

Pochvaloval si také, že díky „speciální vojenské operaci“ se Azovské moře ocitlo uvnitř Ruské federace. Putin se v této souvislosti opět přirovnal k Petru Velikému s tím, že ovládnutí Azovského moře byl i jeho sen.

(ČTK)

Stranu 3 připravil a redigoval Jan Jelínek

Západ Ruskou federací opět podvedl Důvěra, a jak rychle ji lze ztratit. Bude možné ji ještě někdy získat?

Bývalá německá kancléřka Angela Merkelová pro deník *Die Zeit* v podstatě prohlásila, že Západ Ruskou federací opět podvedl, když řekla, že Minské dohody měly jediný cíl: vyhrát Ukrajině drahocenný čas, aby se mohla připravit na válku proti Rusku.

Po slibech o nerozšiřování NATO na východ v 90. letech je to tedy další rána v již tak najaté atmosféře mezi Západem a Východem, a nejenom. Srbský prezident Aleksandar Vučić k vyjádření Merkelové řekl následující: „Prohlášení bývalé německé kancléřky Angely Merkelové a bývalého ukrajinského prezidenta Petra Porošenka, že se Kyjev ani Západ nechystaly plnit Minské dohody, dramaticky mění obraz událostí a vyvolává otázku důvěry. Toto prohlášení Merkelové zásadně mění situaci, ve všech směrech, především v politickém, a pro mě je to jasný signál, komu nelze věřit. Zde vystává otázka, kolik toho my, tací

jsou evropští vůdci a Evropská komise připraveni vypracovat a uvalit nové sankce (proti RF).“

20. října 2016: „Diskutovali jsme o pracovním postupu, který je mnohostranný a který je třeba brát v úvahu při práci na tématech, jako je bezpečnost a politický proces. To by mělo pokračovat v rámci cestovní mapy pro různé kroky souboru opatření k provádění Minských dohod. A to je pokrok.“

18. února 2017: „Minsk (Minské dohody) je vše, co máme. Bohužel nemohu říci, že všechny body Minských dohod byly splněny. Je nutné zavést dlouhodobý režim příměří. Můj názor je, že bychom neměli vyhazovat to jediné, co máme.“

17. března 2017: „Velmi mě potěšilo, že americká administrativa a prezident osobně jsou oddáni Minskému procesu. Musíme najít řešení tohoto problému. Musíme najít bezpečné řešení pro Ukrajinu, a po vyjasnění současné situace by se měly zlepšit i vztahy

10. dubna 2018: „Diskutovali jsme o situaci, která vzniká v souvislosti s plněním Minských dohod. Navzdory složitosti situace nemusíme polevit v úsilí, protože tu mluvíme především o lidech. Německo a Francie budou i nadále spolupracovat s Ukrajinou a Ruskem na nalezení východiska z této situace.“

18. srpna 2018: „Musíme se snažit najít řešení. To se týká především otázky Ukrajiny. Pracujeme na tom už poměrně dlouho. Základem jsou a zůstávají Minské dohody. I když je třeba konstatovat, že zatím nemáme stabilní příměří.“

1. listopadu 2018: „Pokud dojde k pokroku, můžeme tyto sankce zmírnit. Bohužel situace je nyní taková, že Minské dohody nejsou dodržovány. Pokud se něco udělá, je to jen o milimetr dopředu a hned zase zpátky. Německo bude prosazovat pokračování těchto sankcí (proti RF).“

10. prosince 2019: „Je zde otázka, zda je tento dokument zkamenělý, nebo jej lze měnit. Koneckonců existují určité návrhy prezidenta Zelenského na jeho změnu... Doufáme, že tento dokument bude opět flexibilní a bude znovu oživen.“

A přišel 7. prosinec 2022 a VŠE JE JINAK!

Podle mínění Merkelové, pokud by nebyly uzavřeny Minské dohody, Rusko by mohlo obsadit ukrajinské území a NATO tehdy nemělo tolik příležitostí, jak tomu zabránit. Směšně tedy vypadá výrok generálního sekretáře NATO Stoltenberga, pronesený o dva dny později: „Tato válka se může stát rozsáhlou, z níž vznikne obrovský konflikt mezi NATO a Ruskem... Pracujeme každý den na tom, abychom se tomu vyhnuli.“ Pouze další lež. NATO už tedy podle slov Merkelové s Ruskem bojuje. Zatím pouze „rukama Ukrajinců“.

K výroku Merkelové se vyjádřili i ruští představitelé. Prezident Vladimir Putin uvedl: „Abych byl upřímný, bylo to pro mě naprosto nečekané. Je to zklamání... To, co nyní zaznělo, vypovídá o tom, že jsme s ohledem na zahájení speciální vojenské operace postupovali správně. Proč? Protože, jak se ukazuje, nikdo nehodlal všechny tyto Minské dohody plnit. ...

možné pokládat za potencionální ochotu naslouchat přáním Ruska.“ Dle Peskova dodávka Patriotů Ukrajině nepřispěje k urovnání konfliktu mezi Moskvou a Kyjevem.

Jak uvedla mluvčí ruského ministerstva zahraničí Marija Zacharovová, tak USA ani Ukrajina neusilují o mír a západní státy využívají Zelenského v boji proti Rusku. USA přímo potvrdily přímou účast v konfliktu, zdůraznila dle agentury RIA Novosti Zacharovová.

Letoun s ukrajinským prezidentem na palubě jako ostražka provázely z Polska do USA částečně na cestě americká stíhačka a průzkumný letoun NATO.

(web extra, čtk, BBC, jel)

Nejvyšší představitelé (zleva) Běloruska (Alexandr Lukašenko), Ruska (Vladimir Putin) a Německa (Angela Merkelová) a Francie (François Hollande), účastníci Druhé minské dohody v únoru 2015.

Zdroj: Wikipedie

Smyslem bylo pouze napumpovat Ukrajinu zbraněmi a připravit ji na bojové akce. ... Zjevně jsme se zorientovali příliš pozdě, abych byl upřímný. Možná jsme s tím vším měli začít dříve. Prostě jsme počítali s tím, že se v rámci těchto mírových Minských dohod dokážeme přece jen dohodnout. Co na to říci? To nyní samozřejmě vyvolává otázku důvěry. Ta důvěra už je i tak samozřejmě téměř na nule, ale po prohlášeních tohoto druhu samozřejmě vyvstává otázka důvěry. Jak se teď můžeme na něčem dohodnout a s kým je vůbec možné se dohodnout, kde vzít záruky? Ale stejně v konečném důsledku budeme muset jednat. Mnohokrát jsem řekl, že jsme k jednáním připraveni, jsme jim otevřeni. Ale nutí nás to samozřejmě přemýšlet o tom, s kým máme co do činění.“

Předseda státní Dumy Vjačeslav Volodin prohlásil: „Po přiznání Merkelové nesou Německo a Francie (jako západní garanti Minských dohod) morální a materiální odpovědnost za dění na Ukrajině. Budou muset zaplatit obyvatelům Donbasu odškodné za

osm let trvající genocidu a škody. Obyvatelé Evropy musí vědět, komu vděčí za své problémy: nedostatek tepla, elektřiny, obrovskou inflaci a zavírání podniků.“ Společnost Sovereign Economy uvedla, že reparace by měly zahrnovat jak náhradu za pokles HDP, tak hodnotu zničeného majetku. Analýza předválečné ekonomiky Donbasu ukazuje, že region za devět let utrpěl výpadek HDP ve výši 126 miliard dolarů. Škody za zničený civilní majetek se odhadují na 30 miliard dolarů.

Mezitím se k výroku Merkelové vyjádřili i v jiných částech světa. Čínský *Global Times* píše „Přiznání bývalé německé kancléřky Angely Merkelové o skutečných záměrech Západu ohledně Minských dohod odhalilo jeho pokrytectví vůči Rusku. Merkelová svými slovy strhla masku přátelství, kterou Evropa a USA v posledních letech nosily.“ Bývalý rakouský vicekancléř Heinz-Christian Strache: „Merkelová o skutečných cílech Minských dohod dělá a podkopává důvěru v evropskou politiku.“

MIROSLAV HAVLÍK

Prezident mezi vojáky

V Rostově na Donu navštívil 31. prosince prezident Ruské federace Vladimir Putin vojáky jižního vojenského okruhu a pronesl tadý novoroční projev.

Rekl v něm, že rok 2022 byl plný událostí, které budou klíčové pro budoucnost Ruska i světa. Vyslechli jej příslušníci ruských jednotek, účastníci se bojů na Ukrajině. V projevu prezident zdůraznil, že pravda je na straně Ruska, „které chrání své lidi na svých historických územích... mnohonárodnostní lid stejně jako ve všech těžkých obdobích ruských dějin prokázal odvahu a důstojnost a slovem i skutkem podporoval obránce vlasti, naše vojáky a důstojníky, všechny účastníky speciální vojenské operace.“

Orbánovy obavy

Maďarský premiér Viktor Orbán vyjádřil obavy, že válka na Ukrajině se může protáhnout i na desetiletí.

„Ukrajina dokáže bojovat jen tak dlouho, dokud ji Spojené státy podporují penězi a zbraněmi. Pokud si Američané budou přát mír, bude mír,“ řekl Orbán v rozhovoru pro deník *Magyar Nemzet*. Maďarská vláda má dle Orbána zájem

na setrvání Ukrajiny coby svrchované země a má zájem na tom, aby Rusko neohrožovalo bezpečnost Evropy. „Nemáme ale zájem na přerušení všech ekonomických vazeb na Rusko. Na tyto otázky se díváme přes maďarské brýle, nikoliv prostřednictvím brýlí někoho jiného,“ dodal. Protiruské sankce označil Orbán za příčinu rostoucích cen energií i dalšího zboží.

Jedna z částí Minsku.

Zdroj: turizm.novmos.cz

malý, můžeme vydržet, pokud se oni odváží hrát si s někým takovým, kdo je mnohem silnější než my, a podváděli a lhali Ruské federaci, aby využili čas k vyzbrojení se a přípravě velké porážky Ruska.“ Ještě ten samý den se začala zhoršovat situace na severu Kosova, zvýšilo se napětí příjezdem kosovského specnazu na území obývané Srby a zabráním vodní přehrady, která toto území zásobuje pitnou vodou.

Pojďme se společně podívat na slova jednoho z nejvlivnějších evropských politiků 21. století o Minských dohodách:

5. března 2015: „Pokud budou Minské dohody vážně porušeny,

s Ruskem. Minské dohody jsou dobrým základem, ale bohužel jsme zatím nedosáhli procesu, který jsme očekávali. V nadcházejících měsících však budeme na této problematice společně s našimi odborníky dále pracovat.“

20. května 2017: „Otázka bezpečnosti, jak ji prezentují Minské dohody, je předpokladem dalšího pokroku v politickém procesu.“

2. září 2017: „V oblasti bezpečnostní politiky v Evropě musíme udělat vše pro to, abychom naše kontakty opět zlepšili. To zahrnuje i provádění Minských dohod. Pokud se to podaří, získáme výchozí bod pro ještě intenzivnější dialog.“

USA dají Ukrajině protiraketové Patriots

Ještě dříve než ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskij přiletěl loni v prosinci do USA, Bílý dům oznámil, že Spojené státy americké zašlou Ukrajině vojenskou pomoc ve výši 1,85 miliardy dolarů, což je 42 miliard korun českých.

Její součástí bude poprvé i protiraketový systém Patriot. Nikdy nezůstanete sami,“ ujišťoval americký prezident Joe Biden Zelenského. A na jedné z fotografií je také vidět, jak s až bratrskou žvůlností hledí Zelenskému do tváře s rukou na jeho rameni. Po vzájemném rozhovoru pak oba promluvili před novináři na tiskové

konferenci a Biden zde zopakoval, že USA budou Ukrajinu odrážející brutální útok Ruska podporovat tak dlouho jak bude třeba. Zelenskij v Oválné pracovně poděkoval Bidenovi, Kongresu a řadovým Američanům za jejich pomoc jeho zemi. Vystoupil rovněž emotivně v Kongresu. Ještě předtím zdůraznil na síti Telegram, že je ve Washingtonu také proto, aby Ukrajina pokračovala ve spolupráci s USA a přiblížily se k vítězství nad Ruskem ve vojenském střetu.

Mluvčí Kremlu Dmitrij Peskov řekl, že během Zelenského návštěvy v USA nebyly slyšet „žádné opakované výzvy k míru. S politováním musíme konstatovat, že prezident Biden ani prezident Zelenskij neřekli nic, co by bylo

Osobnosti spjaté s Libiší

Libiš se může pochlubit slavným rodákem ze 14. století. Byl jím Ctibor z Libiše, který se stal roku 1386 doktorem věd a umění a pracoval jako diplomat ve službách krále Václava IV. Velké privilegium pro Kostelec nad Labem z roku 1407 nese vedle králova i jeho podpis.

K významným osobnostem, které po určitou dobu žily v Libiši, patřil mladý buditel a vlastenec, první český novinář Václav Matěj Kramerius (* 9. 2. 1759 Klatovy - + 22. 3. 1808 Praha).

Do Libiše se přistěhoval krátce potom, co opustil studia a práci knihovníka ve velké soukromé knihovně rytíře Neuberka. V Libiši žil v domku číslo 15. Přijel hlavně proto, aby učil češtinu duchovního správce nově zřízeného evan-

gelického sboru, mladého maďarského kazatele Jana Végha. Kramerius tomuto prvnímu libišskému pastorevi pomáhal nejprve tím, že překládal jeho latinsky psaná kázání do češtiny, aby je kazatel mohl číst při bohoslužbách. Za tuto práci Kramerius dostával stravu a ještě dukát.

Roku 1789 založil Krameriový c. k. vlastenecké noviny, které se zaměřovaly hlavně na osvětu prostého lidu, národní emancipaci, sociálně-hygienické uvědomění a odstraňování lidových pověr. Mezi jejich hlavní rubriky patřily úřední vyhlášky, oznámení, vojenské zahraniční i domácí zprávy, novinky z literatury a divadla. Zpočátku Kramerius čerpal zahraniční informace hlavně z Wiener Kölner Zeitung, ale později si vy-

Varhany v evangelickém kostele v Libiši.

FOTO – Libišské listy

tvořil rozsáhlý okruh dopisovatelů. Od roku 1795 nastal úpadek novin z důvodu přísné cenzury a nepříznivé hospodářské situace.

I přesto Kramerius pokračoval ve vydávání až do své předčasné smrti v roce 1808. Kramerius onemocněl revmatismem a edémem plic, zemřel předčasně v chorobinci a chudobinci v Praze Na Karlově. Je pohřben na Olšanských hřbitovech.

Dodatek: V roce 1788 byl položen základní kámen původní evangelické fary a o rok později základní kámen kostela. A již o rok později položen základní kámen evangelického kostela. A již 2. listopadu 1789 byl kostel vystavěn.

VYBRALA NW

Interiér evangelického kostela v Libiši.

FOTO – Libišské listy

Vánoční setkání s Kozáky

V nádherné slavnostní atmosféře proběhl ve středu 28. 12. 2022 od 17 hodin v pravoslavném chrámu sv. Kateřiny (Viničná 2, Praha 2) v rámci pravoslavných Vánoc koncert folklorního souboru „Kozáci Vltavy“ a jeho hostů.

Poslechli jsme si koledy v ruském, ukrajinském, běloruském

i českém jazyce i národní kozácké písně. K velké radosti dětí dostavil se i Děda Mráz v doprovodu sličné Sněhuročky. Samozřejmě nepřišel s prázdnou. Akci požehnal arcibiskup pražský a českých zemí, vladyka Michal.

Organizátorem bylo kozácké sdružení Všekozácký svaz českých zemí a Slovenska (VSČZS), www.kazaki.cz.

Pravoslavná církevní obec v Praze 2 / VIII – Nové Město ocenila toto setkání s kozáky. Mělo opravdu povznášející a nezapomenutelnou atmosféru, na kterou se hned tak nezapomene.

Návštěvníky přivítal a pozdravil ataman VSČZS Michail Dzubov, pořadem provázela Irena Dzubová.

NATAŠA WEBEROVÁ

Nechyběl ani Děda Mráz.

FOTO Irena Dzubová

Kouzlo libišského evangelického kostelíka objevili v nedávné době také filmaři, kteří zde v roce 2009 natáčeli film Sněžná noc. Vladimír Dlouhý, Sněžná noc – Česká televize 2009.

FOTO – Libišské listy

Prezident Číny pozván do Moskvy

Ruský prezident Vladimir Putin pozval loni 30. prosince čínského prezidenta Si Tin-pchinga na státní návštěvu do Moskvy.

Ta by se dle Putina mohla uskutečnit na jaře 2023. Šéf Kremlu dle agentury TASS při telefonátu chválil stav vzájemných vztahů a prohlásil, že jsou nyní nejlepší za celou historii. „Těšíme se... milý příteli, na setkání s vámi“, citovala ruská agentura Putina. Pokud by čínský prezident do ruské metropole skutečně přicestoval, dal by tím Pekingu veřejně najevo podporu Ruska, které vede válku na Ukrajině, napsala agentura Reuters. Čína ruskou agresi na Ukrajině oficiálně neodsoudila, ale vyžadovala k mírovému řešení konfliktu.

tu. Dle čínských médií Si uvedl, že Čína bude dál zastávat objektivní postoj k válce na Ukrajině, a kladl důraz na mírové řešení konfliktu. Obě strany by dle něj měly respektovat autoritu OSN a mezinárodní právo.

Ruský prezident Vladimir Putin se setkal v Pekingu s čínským prezidentem Si Tin-pchingem i před zahajovacím ceremoniálem olympijských her v roce 2022

Foto – internet

Tříkrálový varhanní koncert se zpěvem a flétnou

Za veliké účasti se v sobotu 7. ledna 2023 v 17:00 hod. konal v evangelickém kostele Libiš varhanní koncert.

Při něm účinkovali: Adéla Pražská – varhany, zpěv, flétna a David Lukáš – varhany.

Program: ALEXANDRE GUILMANT Sonáta pro varhany číslo 5 c moll

• Allegro appassionato
• II. Adagio
Adéla Pražská – varhany

WOLFGANG AMADEUS MOZART Ave Maria

Adéla Pražská – zpěv
David Lukáš – varhany

GEORG FRIEDRICH HÄNDEL

Sonáta pro flétnu F dur

• Siciliana
• Giga

Adéla Pražská – flétna
David Lukáš – varhany

GIULIO CACCINI

Ave Maria

Adéla Pražská – zpěv
David Lukáš – varhany

MAX REGER

Chorální fantasie „Hallelujah! Gott zu loben“

David Lukáš – varhany
Koncert měl obrovský úspěch a posluchači se s umělci rozloučili neutuchajícím potleskem. NW

Stranu 5 připravila a redigovala
Nataša Weberová

Zemřela Zoe Klusáková – Svobodová

Dne 12. 12. 2022 zemřela Zoe Klusáková – Svobodová, čestná předsedkyně společnosti Ludvíka Svobody.

Zoe Klusáková – Svobodová, Ing., CSc. profesorka ekonomie (4. 12. 1925 v Užhorodě), dcera armádního generála Ludvíka Svobody, prezidenta ČSSR 1968 – 1974, manželka diplomata a dlouholetého ministra kultury ČR Milana Klusáka (1923 – 1992).

Narodila se v Užhorodě na Zakarpatské Ukrajině 4. prosince 1925 špkt. Ludvíku Svobodovi a jeho manželce Ireně, rozené Stratilové, jako druhé dítě. Vyrůstala spolu se starším bratrem Miroslavem, který se narodil 15. května 1924. Vystřídala jako mnohé děti důstojníků několik obecných škol (v Užhorodě, Uherském Brodě, Hranicích a v Kroměříži). Studium na reálném gymnáziu musela přerušit kvůli pronásledování gestapem pro spolupráci s čs. vojenským výsádkem ze Sovětského svazu. Se svou matkou unikly zatčení a skrývaly se na různých místech Moravy – nejdéle (1943 – 1945) v obci Džbánice (nedaleko Moravského Krumlova).

Bratr Miroslav, teprve 17letý, a další členové široké rodiny Svobodovy a Stratilovy byli za proti-

Prof. Ing. Zoe Klusáková – Svobodová CSc.

Foto – archiv

fašistickou činnost zavraždění nacisty či věznění v koncentračních táborech. Zoe a Irena Svobodovy neměly žádné zprávy, zdali ještě žije jejich otec a manžel bojující proti Němcům na východní frontě. Odmaturovala až po válce v roce 1945 na gymnáziu v Kroměří-

ži. Vystudovala vysokou školu obchodní a pak se plně věnovala akademické a vědecké práci, přednášela ekonomické vědy. Později připravila k vydání paměti svého otce Ludvíka Svobody Cestami života a druhé úplné vydání prvního dílu, a rovněž jeho Deník

z doby válečné. Napsala své velmi čtivé vzpomínky O tom, co bylo.

Zoe Klusáková Svobodová se snaží vyvracet polopravdy a lži o svém otci a vojácích 1. čs. armádního sboru. V jednom z rozhovorů, uvedla: „Osvobození Československa, především sovětskými vojsky, bylo naší válečnou generací velmi silně vnímáno. Maršál Koněv byl velitelem toho vojska. Jeho socha v Praze, hlavním městě státu, byla i symbolem tohoto našeho osvobození.

Byla to i forma vzdání díky vojákům, kteří pod jeho velením osvobozovali naši republiku. Což je slušnost, nic víc.

Sami bychom se neosvobodili. Byli jsme hrdí, že se k tomuto vojsku přidaly i naše československé jednotky, které vytvořily na východní frontě armádní sbor. Byli jsme hrdí, že se přidali naši partyzáni, náš domácí odboj nebo i naše jednotky, především letci, na západní frontě.“

Z jejích vzpomínek:

Když skončila válka, bylo mně 20 let. Mé mládí poznamenala válka, která pro nás začala Mnichovem a to mi bylo 13 let, za ¾ roku na to tatínek odešel do emigrace do Polska, zůstali jsme s bratrem Miroslavem o rok a půl starším

s maminkou sami. Za dva roky na to maminka poskytla azyl skupině 4. čs. parašutistů i s vysílačkou v našem domě. To nás oba zapojilo do spolupráce s nimi. Nejdražší z mnohých chvil byla pro mne, když jsem dva gestapáky, kteří přišli hledat pplk. L. Svobodu, zabavovala a odpoutávala jejich pozornost, když maminka pomáhala uniknout jednomu z parašutistů F. Ryšovi, který byl právě u nás v podkroví, do sousedního domu. To mi nebylo ještě 16 let. Takových situací jsme s bratrem zažili více. Po prozrazení této paraskupiny jsme unikli s maminkou a začali se skrývat před zatčením gestapa, což trvalo pro maminku a mne 3,5 roku. Mezi tím, bohužel, Němci zatklí a popravili bratra Miroslava, bylo mu 17, oba bratry maminky, bratránka a na konec války i babičku, maminčinu maminku ve věku 62 let v táboře Ravensbrücku. Od léta roku 1942 bylo 15 členů rodiny tatínka a maminky vězněno v koncentračním táboře Svatobořicích jako „rukojmí“ v akci E(migranten).

Byla to pravá dcera svého otce – vojáka, prezidenta, člověka generála Ludvíka Svobody. Čest její památce.

NATAŠA WEBEROVÁ

Genocida běloruského národa v letech 1941–1945

Masové vraždění lidí se dělo barbarskými způsoby a fašistické nestvůry si vybíraly nejhorší metody – počínaje masovými popravami střelnicemi, věšením, plynovými komorami v autech, upalováním lidí zaživa.

Hlad a epidemie jen umocňovaly utrpení národa. Takovým jednáním chtěli fašisté navodit strach a postavit se na odpor okupačnímu režimu. Na teritorii Běloruska bylo 260 koncentračních táborů, kde nevýslovnému utrpení podlehl

značné množství lidí. Nejhorší tábor smrti „Trostenec“, kde zahynulo, bylo zavražděno 546 tisíc lidí. Minské gheto – zavražděno 90 000 lidí. Na genocidě běloruského národa se zúčastňovali a formulovali se kolaboranti stávající

nacionalisté z Litvy, Lotyšska a Ukrajiny, a také polská „Armija Krajowa“. Zničeno bylo 200 měst – mezi nimi – Minsk, Gomel, Vitěbsk, Polock, Orša, Borisov, Sluk. Sežehnuto 9,5 tisíc vesnic. Zahynul každý třetí člověk, avšak

nepodařilo se vrahům běloruský národ pokorit. Duch běloruského lidu nezanikl.

(Pokračování v příštím čísle)

Foto z materiálů velvyslanectví Republiky Bělorus vybrala NATAŠA WEBEROVÁ

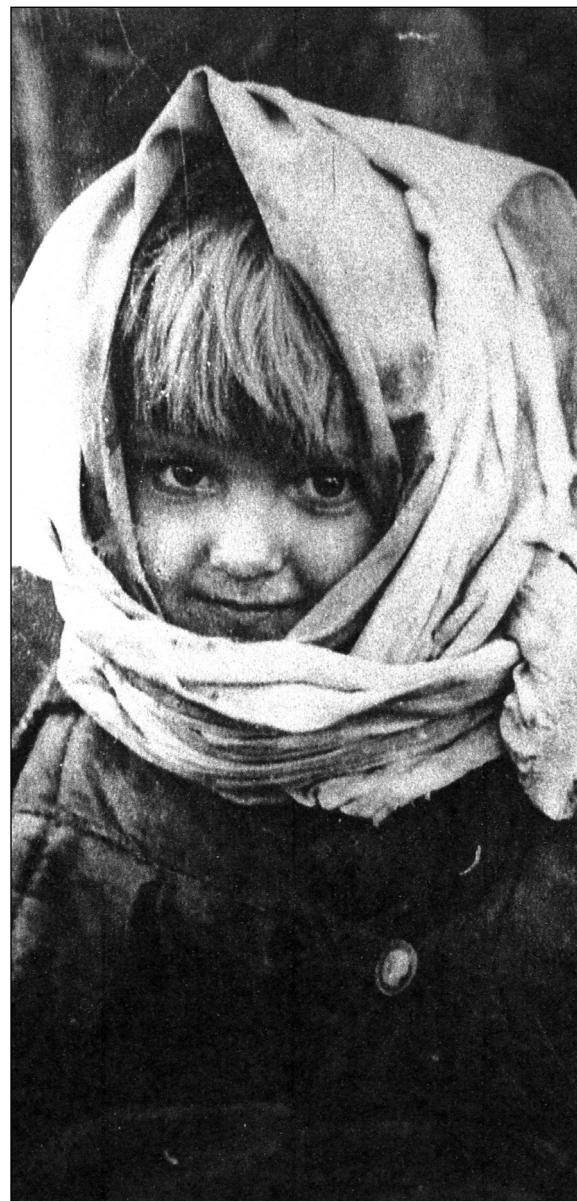
Rádění okupantů 16. 7. 1942.

Poprava v Minsku 26. 10. 1941.

Bestialitě fašistických hord se nic nevyrovná. 1. 9. 1942.

Nejvíce trpěli děti. Koncentrační tábor „Ozariči“ 1. 3. 1941.

Nesmíme zklamat

(Dokončení ze s. 1)

Již 6. a 7. března docházelo k potyčkám čs. průzkumných hlídek s menšími nepřátelskými skupinkami. U Timčekova se Němci pokusili proniknout na druhý břeh řeky. Včasným zničením postu a palbou 3. roty nadporučíka Vladimíra Janka z Mirgorodu byli donuceni ustoupit. Dne 8. března po poledni začal proti pravému křídлу sokolovské obrany nájezd kolony čtrnácti obrněnců německé 6. tankové divize. Po přestřelce se nepřítel, nepředpokládající zřejmě takovou intenzitu vzdoru, stáhl. Dokazuje to o dvě hodiny později jeho prudký výpad, kdy se na čs. obránce vyřítilo téměř 60 tanků a obrněných transportérů se skoro dvěma tisíci pěšáky. Tedy s třinásobnou přesilou, přesně podle učebnic vojenské taktiky.

Slova tehdejšího velitele 3. čety 1. roty rotmistra Josefa Buršíka: „Skupina patnácti německých pancéřů útočila proti mě četě. K obraně jsme měli jen dvě protitankové pušky. Nechal jsem jejich obsluhu zaujmout místo tak, aby mohly vést na vzdálenost sto padesáti metrů křížovou palbu... Když do nich došly náboje, bojovali jsme jen protitankovými granáty, které jsme ve svazcích házeli tankům pod pásy. Nepřetržitě na nás útočila pěchota. Valila se vlna za vlnou, ale díky Bohu se ji mým chlapcům podařilo odrážet. Před našimi pozicemi leželo množství mrtvých i raněných německých vojáků.“

Přes houževnatý odpor Němci opakovanými ztečemi vnikali do vesnice. Metodicky plamenomety

podpalovaly jednotlivá stavení. Čechoslováci, které podporovala sovětská děla a raketomety z palpostů za řekou, se stahovali ke kostelu, kde se nacházelo Jarošovo velitelské stanoviště, aby zaujali kruhovou obranu. V době, kdy intenzita boje vrcholila, plukovník Svoboda informoval nadporučíka Jaroše o vyslání posil k jeho podpoře. Tvořily je 3. rota a především tanky sovětské 179. tankové brigády. Hned pod prvním strojem se prolomil led v důsledku rychlého oteplení. Mža se změnila v protitankovou překážku a pokračování bojové aktivity v obci tím ztrácelo smysl. Byl vydán patřičný rozkaz. Kvůli přerušenému telefonnímu a radiovému spojení musely být vyslány spojky...

Velitel 78. gardového střeleckého pluku, Hrdina SSSR, plukovník K. V. Biljutin. Jeho gardisté několik dnů odolávali mnohonásobné přesile nepřitele a umožnili tak čs. jednotce zaujmout obranu u Sokolova.

„Stáhli jsme se k centru vsi, ke kostelu,“ vzpomínal velitel 2. čety první roty rotmistr František Němec. „Dozvídám se, že Jaroš padl. Nežije už ani jeho zástupce npor. Lom, velitel 1. čety rtm. Růžička, rotný Valenta a další. Smrt kosí v našich řadách. Přebírám velení po Jarošovi. Jaroš neustoupil, neustoupím ani já...“ Přichází předvoj slibovaných posil od 3. roty, četa rotmistra Hynka Voráče. Ten nic neví o změněné situaci a se svými podřízenými jde vstříc dotírajícímu nepříteli. Jejich odvážný počín umožnil bezpečnou evakuaci většiny těžce raněných. Do 21. hodiny Němci obsazují celé Sokolovo. Jednotlivé srážky však trvaly až do rána následujícího dne. Českoslovenští vojáci svorně osvědčili zdatnost a obětavé hrdinství. Jímí zničených 19 tanků, 4 až 6 obrněných transportérů a 300 až 400 pobitých grenadérů představovalo krvavou daň, již wehrmacht musel zaplatit za obsazení jedné východoukrajinské obce.

Sovětská snaha změnit nepříznivý vývoj pod Charkovem vedla nazítří k provedení protiútoku. Ten zahájily na svém pravém boku jednotky 6. armády. K němu se připojil náš prapor. Stěžejní úloha připadla 2. rotě nadporučíka Jana Kudliče. Ta vyrazila po setmění přes řeku z Artuchovky. Podařilo se jí s velkým nasazením a odvahou vytlačit nepřítele ze severovýchodní části Sokolova. Sám nadporučík Kudlič, byť zraněn dál řídil boj. Pro rychle se měnící vývoj událostí byl kolem půlnoci přerušen postup a útočící čety se vrátily do výchozích pozic.

Po dni relativního klidu Němci 11. března naposledy zkusili pro-

niknout přes Čechoslováky držené pozice. Radista Kurt Markovič však zachytil jejich komunikaci. Po okamžitém dešifrování místa a času se sovětským raketometným a dělostřeleckým přepadem tento pokus zdařilo zmařit. Ve stejném čase začali ale do Charkova vnikat esesáci Tankového sboru SS od severu. Obranné linie na Mži počalo hrozit obklíčení.

Nové dispozice z 13. 3. pro 1. čs. samostatný polní prapor nařizovaly okamžité odpoutání od protivníka a zrychlený přesun k západnímu břehu Severního Donece. K přepravišti přes řeku u Mochnače dorazila vyčerpaná jednotka, po celou cestu ohrožovaná německými letouny a tanky, nad ránem 15. března. Teprve o dva dny později, po příchodu do Nového Burluku, hrozba obklíčení definitivně pominula a mohlo dojít k našemu převedení do zálohy Voroněžského frontu. První nasazení prvního spojeneckého útvaru antihitlerovské koalice na sovětsko-německé frontě skončilo.

Nemilosrdnost zápasu na Východě dokresluje fakt, že za těch čtrnáct dnů ztratil 292 příslušníků (112 padlých a nezvěstných, 180

Z návrhu na vyznamenání: Npor. Otakar Jaroš... projevil v boji neobyčejnou osobní statečnost a hrdinství. Rozhodný a odvážný strhával své mužstvo. V nejhustší palbě neopouštěl své stanoviště a řídil boj i tehdy, kdy byl dvakrát raněn... padl hrdinně mezi svými statečnými vojáky. Zasažen dávkou z kulometu najíždějícího německého tanku. Otakar Jaroš byl jako první cizinec posmrtně vyznamenán titulem Hrdiny Sovětského svazu. K titulu byla udělována Zlatá hvězda a Leninův řád. V průběhu 2. světové války to bylo nejvyšší možné ocenění bojových zásluh, udělované v tehdejší SSSR. (TA) Foto (2x) – archiv

raněných) z původního počtu 954 osob, vykazovaných k 7. 3. 1943. Nezklamal!

Dokazovala to ocenění, jichž se nám z různých vysokých spojeneckých míst dostalo, když o vystoupení této části čs. zahraniční armády vydala 2. dubna 1943 úřední zprávu Sovětská informační kancelář. Otakar Jarošovi, povýšenému in memoriam na kapitána, byl výnosem prezidia Nejvyššího sovětu SSSR udělen jako prvnímu cizinci za Velké vlastenecké války sovětského lidu titul Hrdina Sovětského svazu.

VLADIMÍR MLEJNECKÝ

Výměna vězňů

Rusko propustilo koncem loňska na svobodu americkou basketbalistku a dvojnásobnou olympijskou vítězku Brittney Grinerovou odsouzenou do vězení na devět roků za pašování drog. Soud ji poslal za mříže za to, že u sebe ukrývala náplně do elektronických cigaret s hašišovým olejem. Náplně u Grinerové odhalili loni v únoru na moskevském letišti Šeremetjevo. Grinerová byla loni 8. prosince vyměněna na letišti v Abú Dhabí ve Spojených arabských emirátech

za ruského obchodníka se zbraněmi Viktora Buta. Toho v USA odsoudili na 25 let žaláře za snahu prodat zbraně v Kolumbii zdejší protivládní odbojové skupině. Grinerová a But se vrátili do vlasti. But si odseděl v americké věznici 15 let. Po návratu domů řekl, že podporuje prezidenta Ruské federace Vladimíra Putina. Poslední den roku 2022 si vyměnily válečné zajatce Rusko a Ukrajina. Domů se vrátilo 82 Rusů a 140 Ukrajinců.

RIA Novosti, CNN

Západ Rusko potřebuje

Když američtí vědci oznámili průlom při získávání energie z jaderné fúze, připomněli tím dle webu Politico také „jediný vztah mezi Ruskem a Západem, který nelze přerušit“ ani v době války na Ukrajině. Průlomu bylo dosaženo na Mezinárodním termonukleárním experimentálním reaktoru (ITER) v jižní Francii, kde se vědci z Evropy, USA, Ruska a dalších zemí pokoušejí najít cestu k získávání obrovského množství „čisté“ energie pomocí slučování (fúze) jader vodíku. Na konci prosince 2022 se jim poprvé podařilo vyrobit více energie, než kolik je jí třeba k zajištění řízené termonukleární fúze. Na projektu ITER se podílí 35 zemí. Neexistuje přitom možnost, jak z projektu v hodnotě 44 miliard eur (více než bilion ko-

run) vyloučit některou z nich, aniž by byl narušen.

Jak připomněl hlavní inženýr projektu Alain Bécoulet, je ITER založen na mezinárodní dohodě podobně jako OSN, takže je těžké účast Moskvě být i jen pozastavit. Přispívá k tomu i fakt, že každá z účastnických zemí vyrábí na míru konkrétní součásti reaktoru. Pokud by jeden z členů nedodal svou část, může se celý projekt zhroutit. Vniveč by tak přišly minimálně miliardy eur. Rusko jako účastník projektu má na místě stále asi 50 zaměstnanců. Zástupci Moskvě jsou vedle svých evropských a amerických kolegů členy rady ITER, vrcholného orgánu projektu. Rada ITER dle Politika zatím potvrzuje, že všichni účastníci chtějí dále spolupracovat.

Když přišli nacisté pro...

Martin Niemöller byl německý teolog a pastor. Ze začátku podporoval Hitlera a vítal jeho příchod k moci, později jeden z nejvýraznějších protestantských odpůrců nacismu, kterého uvěznil v roce 1937. Dožil se konce války. Známý je jeho citát, kterým stručně popsal jeden z hlavních důvodů snadného ústupu nacistů v Německu:

„Když přišli nacisté pro komunisty, mlčel jsem – nebyl jsem přece komunist.

Když zavírali sociální demokraty, mlčel jsem – nebyl jsem přece sociální demokrat.

Když přišli pro odboráře, mlčel jsem – nebyl jsem přece odborář.

Když přišli pro mě, nebyl už nikdo, kdo by se mohl ozvat.“

Takto publikuje citát wikipedie, v jiných zdrojích je ještě navíc věta: „Když přišli pro Židy, mlčel jsem – nebyl jsem přece Žid.“ Ať už je to jak chce, tak podle mého názoru by tam neměla chybět. Vždyť Židé si za druhé světové války také „přišli na svoje“. Obrazků, jak v Německu honí lidi po ulicích, ženy svlékají do spodního prádla a různě je trestají, je na internetu spousty.

Kdo se zajímá o dějiny, tak ví, jak Hitler k moci přišel. Zaregistroval jsem snahu, a bude jich přibývat, svalovat vinu na německý národ, ale tak to nebylo. Dovolím

si říci, že německý národ byl jednou z prvních obětí fašismu. Vždyť německý národ si Hitlera nezvolil a nevybral za kancléře. Byly to zákulisní politické hrátky, na jejichž základě prezident Hindenburg jmenoval Hitlera kancléřem, který následně likvidoval jednu politickou stranu za druhou, až zůstala pouze jeho NSDAP.

Tady je dobré připomenout naši současnou vládu, která se k moci dostala také jakýmsi politickými hrátkami a dnes na různých postech sedí lidé, kteří stejně jako Hitler tenkrát nemají mandát od voličů. A to si nám ještě dovoluují udělovat různé "knížecí" rady, typu oblečte si více svetrů, pokud nemáte na zaplacení složenky za vytápění, přijímají nesmyslné zákony o zastropování cen energií a přitom si elektřinu vyrábíme ve vlastních elektrárnách a podle veřejně dostupných informací jsme v rámci EU jejím nejlevnějším výrobcem, aby nám jí potom několika násobně draž prodávala soukromá burzovní firma, anebo někteří dokonce otevřeně schvalují teroristické činy.

Jen to dokazuje, jak jsou tyto politické „elity“ odtrženy od českého národa a reality. Což vede k velice nebezpečné, až výbušné atmosféře ve společnosti. Že by právě z toho důvodu zde byli cvičeni zahraniční žoldáci?

Nyní se optikou Martina Niemöllera podíváme na posledních několik let ukrajinské politiky:

30. dubna 2014 – Kyjevský soud zakázal činnost strany „Ruská jednota“ na Ukrajině.

13. května 2014 – Ukrajinský soud zakázal stranu „Ruský blok“.

16. prosince 2015 – Kyjevský soud rozhodl zakázat činnost „Komunistické strany Ukrajiny“ na území státu.

25. února 2021 – pracovníky SBU (Služba bezpečnosti Ukrajiny) provedla prohlídka v kanceláři strany „Opoziční platforma – Za život“ a zatčení některých jejích členů.

19. března 2022 – byla pozastavena činnost těchto politických stran: OPŽŽ, strana Šarija, Naši, Opoblok, Levá opozice, Svaz levičových sil, strana Deržava, Progresivní socialistická strana Ukrajiny, Socialistická strana Ukrajiny, Strana Socialisté, Blok Vladimíra Saldo.

15. května 2022 – přijat zákon, na základě kterého je zakázána činnost politických stran, které zastávají „proruskou“ pozici.

5. prosinec 2022 – Nejvyšší soud Ukrajiny rozhodl, že symboly divize SS „Halič“ nejsou nacistické.

mhav

Stranu 7 připravil a redigoval Jan Jelínek

Kruh občanů České republiky vyhnaných v roce 1938 z pohraničí

Podbořany – roky 1938 až 1945 / Pokračování

Cizí dělníci a zajatecké tábory • Nejvíce trpěli sovětští zajatci

Během války byly na Podbořansko zavlečeny tisíce dělníků z okupovaných zemí Evropy. V Podbořanech samotných byl nedostatek pracovních sil kompenzován zahraničními dělníky převážně z Polska. Ti byli masově na-

sazováni na práce v zemědělských usedlostech i v průmyslu. Vybudovány zde byly také zajatecké tábory pro francouzské, jugoslávské, polské, sovětské, holandské, belgické, řecké a italské zajatce. Jeden existoval od roku 1940

v dřevěných barácích u porcelánky Alpka, kde byli, vedle Francouzů a Poláků, především sovětští zajatci, stejně jako v kaolince v Bušovicích, kde těžili kaolin. Postavení a životní podmínky ruských zajatců byly nelidské. Na-

proti tomu zajatci holandští, belgičtí a francouzští měli poměrně volný režim a slušné bydlení. Byli ubytováni například v zadním dřevěném traktu dnes již zbourané budovy č. p. 271 hospodářského družstva v Nádražní ulici. O pobytu v sovětském zajateckém táboře v Podbořanech je napsána ruská kniha „Nedaleko od Prahy“.

Zajatci byli mj. využiti pro stavbu plánovaného vodovodu dokončeného v roce 1941. Vyžadoval však častých oprav pro špatný materiál, ze kterého byl postaven (KRONIKA 1949, 25). Pracovali i na stavbě tzv. infekčního pavilonu v areálu nemocnice, kde tehdy

vznikl také dřevěný pavilon používaný pro vážně nemocné válečné zajatce. Při výstavbě vodovodu a jiných pracích se naskýtala příležitost, jak předávat zvláště zbídačeným sovětským zajatcům potraviny ze strany místního obyvatelstva, což bylo některými dozorci přehlíženo, jinými tvrdě trestáno. Sovětští zajatci, kteří zemřeli ať již na následky zranění či nemoci, byli pochováni za zdí valovského hřbitova. Zde také byli dle pamětníků minimálně tři sovětští zajatci zastřeleni. Další byli pochováni na židovském hřbitově při silnici na Očihov. Po válce byli exhumováni a uloženi na valovském hřbitově.

Pochody smrti

Ke konci války, uprostřed dubna 1945, byl veden Podbořany velký transport vězňů z koncentračních táborů – „karavana smrti“ se jim všeobecně říkalo. Mezi místními Čechy v Podbořanech a pracujícími zajatci způsobil velké rozrušení. Tehdy projížděl Podbořanskem také jeden z vlakových transportů zubožených vězňů z nacistického koncentračního tábora v saském

Johanngeorgenstadtu, který byl pobočkou tábora Flossenbürg. Celkem 243 z nich svůj tragický konec našel v Kašticích, kde je strážní vyvedli z vlaku a naproti tzv. „Hornovu mlýnu“ povraždili. Další 62 vězňů téhož koncentračního tábora československé, polské, sovětské, francouzské a italské národnosti bylo ranou do týla zastřeleno v lesíku za Luben-

cem. V okolí Podbořan zahynulo dalších devět lidí. V okolí Blatna v dubnu 1945 zahynulo 43 neznámých obětí pochodu smrti, dalších 16 bylo pohřbeno v sousedních Malměřicích, zatímco 11 sovětských válečných zajatců zemřelo na pochodu smrti v Černčicích u Kryr. Z jiné kolony zahynuli u Blšan čtyři Poláci a dva Francouzi.

Vyhnání z Čech a Moravy během 2. světové války

V roce 1938 jsem ve svých čtrnácti letech ukončil školu. Zaslulou našich učitelů jsem plně chápal, co je fašismus a nacismus. Hluboce jsem prožíval částečnou mobilizaci v květnu a další mobilizaci v září 1938. Již jako dítě jsem byl hrdý na naši armádu. Rychlý nástup záložníků k jejich útvarům mám doposud v živé paměti. Své rané dětství až do konce druhé světové války jsem prožil v okrese Sedlčany. Toto území mezi Vltavou a Sázavou bylo vybráno k prosazení dlouhodobého cíle úplné germanizace českomoravského prostoru. Konečné řešení české otázky odůvodnil v roce 1941 Reinhard Heydrich: „Čechy a Morava bývaly srdcem Říše, ci-

din, aby dřely na poli v tzv. nucených správách. Jako osobní doklad pro toto území byl vydán „ausweispas“. Zde jsem od roku 1943 až do konce války u jedné stavební firmy také pracoval.

Život v tomto území byl opravdu těžký, už také proto, že zde byly koncentrační tábory, „sonder“ neboli zvláštní tábory a také pracovní tábory. Nebylo lehké chodit každý den kolem uvězněných nešťastníků. I podání kusu chleba některému z nich mohlo

Nám tvrz, nepřítelům hráz.

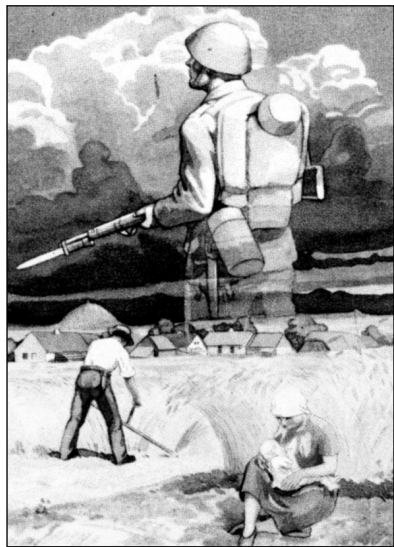
Foto (3x) – archiv

V květnových dnech 1945 jsem se dověděl, že se mu podařilo včas uprchnout. Byl to také „hodný sudetský Němec“.

Často mi přijde na mysl jejich naléhavé volání v roce 1938 „Wir wollen heim ins Reich!“ Bylo to přání devadesáti procent Němců ze Sudet.

Do konce svého života nezapomenu na událost, která se přihodila v dubnu 1945 v malé vesnici Křešice. Zde žebrovalo několik vězňů o jídlo. Vesničané jim ochotně dávali, co měli, protože se nemohli dívat na tyto zubožené lidské trosky. Tuto scénu viděl zástupce vojenské posádky SS ve Vrchotových Janovicích, přivezl čtu esemanů a přes třicet vězňů bez milosti zastřelil. Živých zůstalo pět nebo šest.

JAN LEICHT, TEHDY NEVEKLOVSKO

Plakát z roku 1938. Český voják chrání svoji zem.

Podobně jako v ostatních služebnách i ve venkovní služebné gestapa ve Zlíně tvořili více jak třetinu osazenstva sudetští Němci. Několik z nich bude po válce v okupačních zónách zajištěno a čs. úřadům předáno k potrestání.

tadelou Evropy. Čech tady nemá co pohledávat“. Pak následovaly termíny vystěhování: Na Nevekovsku do 15. 9. 1942, okresy Votice a Sedlčany v pěti etapách do 1. 4. 1944. Vlastní vysídlení bylo přímo drastické, hlavně pro starší osoby. Mne se to netýkalo, bydlel jsem v obci, která nebyla vystěhovávána, a pak, byl jsem chudý jako kostelní myš. Ale každá rodina měla ve vedlejší vesnici příbuzné či známé a měla strach, jak vše dopadne. Z tohoto zabraného území vytvořili Němci tzv. SS-Truppenübungsplatz Böhmen. Vstup sem byl přísně zakázán. Pracovalo zde několik málo zemědělských ro-

špatně dopadnout. Kdo neviděl jejich prosebné a úzkostlivé pohledy, těžko pochopí.

Jen o trochu snadnější to měli vězni pracovního tábora, neboť jejich pobyt tam byl dočasný, nejvýše na šestnáct týdnů. Ale i zde byl život krutý a leckterý vězeň utržil často od komandanta bití. Lagerkomandant byl vždy příslušník SS, většinou Oberscharführer (šikovatel). Znáám případ, kdy šikovatel zastřelil pro naprostou maličkost dva vězně. Vedení podzemního hnutí vedlo tento případ v patrnosti s přesvědčením, že tento nacistický fanatik musí být po válce přísně potrestán.

Konec války

Vlastní město a ti z jeho obyvatel, kteří nemuseli na frontu, prožívali válku v relativním klidu. Smrt na frontách našly stovky převážně mladých německých občanů Podbořan i synů ze smíšených česko-německých rodin. Pohřeb prvního podbořanského padlého, syna majitele dnešní restaurace Slovanka Josefa Brixí v listopadu 1939, se změnil ve velkou společenskou událost. Ke konci války již byly úřední budovy, např. budova soudu, přeměněny v lazarety s raněnými německými vojáky. Kromě ztráty rodinných příslušníků tížily obyvatele zásobovací problémy, vyvolané programem totální války. Pro nedostatek kovů se organizovaly sbírky klik a hmoždířů pro válečné potřeby.

Vzdušný prostor nad Podbořany byl jedním z mála míst formování letek Luftwaffe pro obranu mostecké a plzeňské průmyslové oblasti.

V srpnu 1944 se nad městem odehrál střet dvou německých stíhaček s osamělým lehkým anglickým bombardérem. I nad Podbořany byly slyšet palubní kulomety letadel. Jedna z těchto stíhaček se zřítila do zahrady u domu v ulici Kpt. Jaroše č. p. 550 a pilot se zachránil na padáku. Bombardér, byť poškozen, pokračoval v letu na hydrokrakovací závod v Záluží u Mostu.

Jako ochrana proti bombardování byly vybudovány kryty, např. za radnicí č. p. 1, v budově soudu č. p. 46 či dřevozemní kryt na zelené ploše horní poloviny náměstí. Dne 19. dubna 1945 bylo shozeno několik leteckých bomb na Hardtmuthovu továrnu, kde byla způsobena škoda v hodnotě asi jeden a půl miliónu tehdejších korun. Několik bomb bylo shozeno i v blízkém okolí. Podle svědků se

jednalo o tři americké bombardéry, které přiletěly od Blšan. Jednalo se o vedlejší letku z bombardovacího spojeneckého svazu, který 19. 4. 1945 bombardoval hydrokrakovací jednotky tehdejších závodů Hermanna Göringa v Záluží u Mostu, kde Německo vyrábělo nedostatek benzín z uhlí. Proti bombardovacímu svazu startovaly německé stíhačky mimo jiné z žateckého letiště, kde byly dislokovány tehdy nové proudové stíhačky Messerschmidt ME 262-turbína. Mezi piloty byl i podbořanský rodák Wolfgang Späte, potomek velkostatkářské rodiny Ditrich, která se odstěhovala do Německa poté, co jí byl v první pozemkové reformě zkonfiskován statek v Podbořanech. Několik leteckých útoků spojeneckých stíhaček, tzv. kotlářů, zažilo podbořanské železniční nádraží. Jeden osobní vlak byl napaden a zastavil u Valova, kolona nákladních aut byla napadena na pšovském kopci. Počátkem dubna byl na podbořanském náměstí, na jedné z lip před hotelem „Růže“, oběšen uprchlý sovětský válečný zajatec. Tento mladý muž vyskočil z železničního transportu mezi obcí Kaštica a Podbořany a byl zadržen v Podbořanech, když se snažil nalézt něco k jídlu. Na tuto popravu museli svolat vedoucí jednotlivých čtvrtí ve městě obyvatele k demonstraci důslednosti slábnoucí nacistické moci.

Stejně tragicky jako sovětský zajatec dopadl neznámý německý zběh z armády generála Schörnera, který byl oběšen na zahradě domu č. p. 314. Když německá posádka určená k hlídání skladů v kasárnách opustila 5. 5. 1945 město, obyvatelé rozebrali zbylé zásoby lihovin a potravin zde skladovaných jako cukr a mouku.

SLOVANSKÁ VZÁJEMNOST č. 272/2023, cena 10 Kč.

Zakladatel: prof. Ing. Břetislav Chvála, DrSc.

Vydavatel: Slovanský výbor ČR.

Redakční radu řídí: Docent RNDr. Jan Minář, Dr.Sc.

Členové rady: Miroslav Havlík, Eva Holečková, Jan Jelínek, Čeněk Milan Kadlec a Nataša Weberová.

Distribuci vede Alena Grospičková.

Na Slovanském výboru jsou úřední hodiny ve čtvrtek od 10 do 15 hodin.

Redakce a administrace: Slovanský výbor ČR, Politických vězňů 9, 110 21 Praha 1, III. patro, kabinet č. 147, tel. 607 715 152,

internetová adresa: www.slovanskavyborcr.cz (jejím redaktorem je Miroslav Havlík).

Adresa e-mail: slovanyborcr@volny.cz.

Příspěvky zaslané redakci nemusí vždy vyjadřovat její stanovisko.

Redakce si vyhrazuje právo úpravy příspěvku. Uzávěrka čísla dne 19. 1. 2023.

Časopis registrován na MK ČR pod reg. č. 8038.ISSN-1212-3315.